

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΙΣΤΟΥ

(Πίναξ του Μαρίας Λάρπ)

ΕΚΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΗΣ ΦΙΟΡΙΤΑ

Η ΜΝΗΣΤΗ ΤΟΥ ΘΑΝΑΤΟΥ

(Έπιστολή της Μαρίας Ν. στον Παύλο Σ...)

Θέλοντας και μη, άρχιζω το γράμμα μου αυτό με μια φράση πολύ ανηθισμένη από τη συναντά κανείς τόσο συχνά σε διάφορα διηγήματα και μυθιστορήματα :

«Όταν θα διαβάξης αυτές τις γραμμές εγώ δεν θα υπάρχω...»
Και όμως, αυτή είναι η αλήθεια... Δεν θα υπάρχω πια στη ζωή... Θα βρισκόμαι πέρα, μακριά, σε μια γωνιά του νεκροταφείου.

Θά σου ζήνη ίσως τώρα έντύπωση πως εγώ σου γράφω... Έγώ από σου φερόμουν τόσο ψηλά, εγώ που σ' απέφυγα.

Και όμως...

Για να γράφω μόνο σ' εσένα σ' αυτή την ύστατη στιγμή, αυτό σημαίνει ότι δεν σκέφτεται παρά μόνο εσένα, και ότι κανένας άλλος δεν βρίσκεται σ' αυτή την στιγμή μέσα στην ψυχή μου.

Τώρα, καθώς ξενούσα την λέξη «αγάπη», δεν ξέρω γιατί, ανατοίχασα... Υπάρχει τάχα ψυχή;.. Θα υπάρξει κ' η δική μου μετά τον θάνατο;

«Αν λοιπόν υπάρξει ψυχή, η δική μου θα βρίσκεται κοντά σου την ώρα που θα διαβάξης το γράμμα μου. Μόνο γι' αυτό θα ήθελα να υπάρξει ψυχή...»

Άνοιξε λοιπόν, άνοιξε, πολυαγαπημένο μου... Ναί... Σε λέω, πολυαγαπημένο μου, εσένα που σ' απέφυγα... Κι' όλα τα λόγια της αγάπης είνε άισχυρα να ξεφράσουν τί έννοισα εγώ για σένα.

Σ' αγαπώ! Πίστευέ με! Δεν μπορώ να λέω ψέμματα, τώρα που βρίσκομαι τόσο κοντά στον θάνατο. Σ' αγαπώ, και σ' αγαπούσα πάντα, και τότε που σου έδειξα σχεδόν μίσος!.. Μά δεν είχα το δικαίωμα να σου φανερώσω την αγάπη μου. Και ξέρεις γιατί; Γιατί είχα τον θάνατο μέσα μου. Και μόλις νάτι λαχταρούσα να πάρω

ζωή από τη ζωή σου, ή να πεθάνω στην αγκαλιά σου, ή συνείδησής μου δεν μ' άφηνε να το κάνω αυτό...

Ήσωνα τόσο νέος, τόσο όμορφος, τόσο υγιής... Δεν ήθελα να μελάνω τ' αγνά σου νεύατα με την πνοή του θανάτου, δεν ήθελα να σιάσω με μαύρο πένθος την αίσθη της ζωής σου.

Και κάτι άλλο ακόμα : Δεν ήθελα να με ίδις έμένα που με ήξερες πάντα τόσο όμορφα κ' άνθηρη, δεν ήθελα να με ίδις παραμορφωμένη από την άρρώστια, άσχημη, άποχρυστακή. Ήθελα νάχης από μένα μόνο όμορφες εικόνες, άγαπημένο μου... Ήθελα να φιλάξης μέσα στην μνήμη σου, άβυσθη κ' άσπλη την μορφή μου... Δεν ξέρω αν αυτό είναι μια μεγάλη φιλαδέλφεια, ή μια ύστεράτη θυσία αγάπης.

Και δεν ήθελα ακόμα το φιλογερό έρωτικό σου ασήθημα για μένα, να μεταβληθή σε ούζο...

Λατρεύτέ μου, κ' αγάπησες κ' εσύ, το ξέρω... Αυτό είναι τώρα η μόνη μου παραγοριά!.. Μ' αγάπησες! Έλαρετε να είμαι τρισειτηχισμένη γι' αυτό, και ήμουν. Άλλα δεν είχα το δικαίωμα, εγώ, μια καταδικασμένη από την άπιστήνη, να δεχτώ το θείο δώρο του έρωτός σου.

Άλλοίμονο! Από την πρώτη στιγμή που μου έδωσες να καταλάβω πως κ' αγαπάς και πως με θέλεις, ήξερα πόσας πόσ κλείνω τον θάνατο μέσα μου. Κι' ενώ έλαρετε να είμαι τρισειτηχισμένη, έννοισα μ' άπέραντη λύπη μέσα μου.

Και τη βραδείά που μου είπες : «Σ' αγαπώ!» στον κήπο με τις κόκκινες τριανταφυλλίες—θιμάσαι—και μ' έσφιξες απαλά στο στήθος σου, εγώ μεθυσμένη από έρωτα κ' εύδαιμονία, έμεινα για μια στιγμή γεμενη, έξοσταχιά, έλάνω στην καρδιά σου... Για μια μόνο στιγμή!.. Γιατί έννοισα έξαφνα ένα δυνατό πόνο στο στήθος μου, που

πού θέμισε την φοιτητή πραγματικότητα... Ήταν το μήνυμα του θανάτου, ήταν ο ίδιος ο Ήλιος ο θάνατος που μου έλεγε : «—Ξεχνάς λοιπόν ότι είσαι δική μου, από καιρό ;»

Καί τραγουδιμένη, αποτραβήχτηκα από την αγκαλιά σου, κι' έφυγα μακριά μου, μακριά σου.

Κι' απ' εκείνη τη βραδιά δεν με ξαναείδες... Μόνον μου έγραφε ταχυτά, και μου έλεγε ότι θα με περιμένει κάθε μέρα, τό άπόγευμα, από τις πέντε ως τις έξι, στην είσοδο του κήπου με τις κόκκινες τριανταφυλλίες... Έγώ όμως δεν ήρθα ποτέ να σε συναντήσω... Άλλά μάλτε τώρα κάτι που δεν τό ξέρεις : Τις ώρες που, έσύ με περιμένεις, έμπαινα σ' ένα αυτόματη, και περνούσα από τον κήπο και σ' έβλεπα κοντά, ανάμεσα από τα κατεβασμένα κουντινάκια του όχηματος. Σ' έβλεπα που με περιμένεις, κι' έφευγα εύχαισθημένη. Δεν επέτρεπα περισσότερο εύτυχία στον έαυτό μου !.

Κι' έσύ μου έγραφε με παρόνοιο : «Δέν μ' αγαπάς ! Δεν θα μ' αγαπήσεις ποτέ !.»

Κι' έγώ φιλούσα με πάθος τά γράμματά σου, και τά λουλούδια που μου έστειλες...

Ύστερα, έφυγα μακριά, πολύ μακριά. Και δεν ήξερες που είχα πάει. Ήμουν πια πολύ άρρωστη, κι' έπρεπε να πάω σ' ένα σανατόριο...

Έφυγα χωρίς να ξέρη κανείς που πάω. Και τώρα βρισκόμαι στο δωμάτιο ενός σανατορίου, πολύ μακριά από την πατρίδα μου.

Κι' έδω, ξαπλωμένη στο κρεβάτι, από τό όποιο δεν θα σηκωθώ ποτέ πια, σιλολογώμαι σένα, μόνο σένα !..

Κλείνω συχνά τά μάτια μου, κι' όνειροφάνια ότι βρίσκομαι σ' έναν άλλο κόσμο, όπου δεν υπάρχουν ούτε άρρώστειες, ούτε θάνατος, κι' όπου μπορεί να σ' αγαπό χωρίς τήφεις. Μά ξαφνα οι φοιτητό πόνοι με ξανααγοίζουν στην πραγματικότητα, όπως εκείνη την βραδιά που είχα γείρει στην αγκαλιά σου. Κι' άνοίγω τά μάτια μου, και κοιτάζω άπελπισμένη γύρω μου, και θηλιάμαι που βρίσκομαι, και τί είμαι...

Ω, αν είχα κοντά μου ένα δυνατό δηλητήριο ή ένα περιστρόφο, δεν θα περιμένα να πεθάνω από την άρρώστεια μου. Μά είμαι ύποχορευμένη να περιμένο να με σκοτώσει ή άμείλιχη άρρώστεια, να μου πη σιγά σιγά όλο τό αίμα μου, να με μεταμορφώσει πρώτα σε ζωντανό σκελετό, έμένα που πριν από λίγο καιρό ήμουν όλοζόντανη.

Ω ! δεν είναι πολλές καιρόσ άκόμα που περιπατώσα στο δρόμο όλόδροση, περήφανη, γερή, προκαλώντας τον θανατισμό του κόσμου...

Και τώρα... Πειθαίνο ελεμάνιση στο κρεβάτι ενός νοσοκομείου. Γιατί λοιπόν δεν σκοτώθηκα τον καιρό που ήμουν ακόμα ελεύθερη, πριν σπλασθωθώ έδω μέσα ; Τί ήταν αυτό που μ' έμποδισε να δώσω μόνη μου ένα τέλος στην φοιτητή μου κατάσταση ; Μήπως είχα κάποια μυστική έλπίδα μέσα μου πως είνε δυνατόν να θεραπευθώ και να γίνω μια μέρα δική σου ; Δεν ξέρω... Μά ήθελα πρώτα να κριήφο από σένα την άπελπισία μου και τό σπαραγμό μου...

Δέν μπορώ όμως και να πεθάνω χωρίς να σου πω πως 'και πόσο σ' έχω αγαπήσει... Γι' αυτό σου γράφω τώρα.

Έχω παραγγείλει να σου στείλουν τό γράμμα μου μόνον όταν θα έχω πεθάνει.

Καταλαβάνεις πόσο σ' αγαπήσα, και πόσο μου κόστισε ή άπόφασίς μου να σου κριήφο την αγάπη μου, και ν' απομακρυνθώ από σένα ; Δέν ζητώ από τον Θεό καμιά έπιτιμή για τί θησίω μου, παρ'ά μόνο την εύτυχία σου...

Σου εύχομαι να συναντήσης στον δρόμο σου μια γυναίκα που να σου άξίζει σε όλα, μια γυναίκα γεμάτη ύγεια και σφιγός, που να γεμίσει με χαρά κι' εύτυχία τη ζωή σου.

Σου στέλνω κι' ένα μικρό δέμα με φωτογραφίες μου, με τό ήμερολόγιό μου που είνε γεμάτο σημειώσεις για σένα, και μια μικρή μαθήκη μουίτζα από τά μαλλιά μου.

Την Ήλιέω αυτήν την μουίτζα...

Αυτή θα μένη κοντά σου, στο φώς και στον άέρα, όταν όλα μου τ' άλλα μαλλιά, κι' όλη μου ή άλλη ύπαρξις θα φθίνη μέσα στο σκόταδι του τάφου...

Τά γράμματά σου και τά λουλούδια σου, τά φυλάω πάντα έπάνω στην καρδιά μου, και θα με θάρουν μ' αυτά.

Χαίρε, μοναδική μου αγάπη. Είσα ό μόνος άντρας που άγάπησες στον κόσμο.

ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΗΘΗ ΚΑΙ ΕΘΙΜΑ ΤΗΣ ΚΕΦΑΛΛΩΝΙΑΣ

Στην Κεφαλλονιά σινηθίζουν να βάζουν μερικά ζαχαροκόλλουρα με σα στα στρώματα που στέλνονται μαζί με τ' άλλα αντικείμενα της προίτας στο σπίτι του γαμπρού. Τά ζαχαροκόλλουρα αυτά προορίζονται για τις κοπέλλες που θα στρώσουν τό νεκρό κρεβάτι.

Σινηθίζουν επίσης να ρίχνουν ένα άρσενικό παιδί, που νάχη μάνα και πατέρα, έπάνω στο νεκρό κρεβάτι, μόλις τό στρώσουν, για ν' αποχτήση άρσενικά παιδιά τό αντρόγινο.

Για τον ίδιο επίσης σκοπό κατά τη διάρκεια του στεφανώματος, ό μόν γαμπρός έχει στην τσέπη του μια μικρή «Σύνομη», ή δέ νύφη ένα άρσενικό κλειδί.

Όταν συνοδεύεται στο σπίτι του γαμπρού, ή νύφη, δεν πρέπει να γυρίση τό κεφάλι της πίσω, γιατί γρήγορα θα επιστρέψει στο σπίτι του πατέρα της χήρα.

Όταν άρχισή τό μυστήριο του γάμου κι' ακριβώς τη στιγμή που ό παπάς λέει τό : «Εύλογημένη ή βασιλεία του πατρός», ό γαμπρός πρέπει να πατήση τό πόδι της νύφης, για να την έχη πάντοτε υπό την έξουσία του !

Την εορτή της Ύπαταντής ή εργασία στην Κεφαλλονιά θεωρείται μεγάλο έμάρτημα, γιατί την ήμέρα αυτή, καθώς λένε, και' οι μύλοι δεν άλλάθουν κι' οι δούλοι άγογών κι' οι...γαϊδάροι σκόλη έχουν !»

Τη νύχτα της εορτής της Άναλήφσης όποιος ύποφέρει από κανένα σωματικό πόνο, πιγαίνει στην άκροθαλασσιά, κι' άφού πάει τρία γαλβια, τά κουνάει με σα στα χέρια του, λέγοντας :

Ής αναλήφθηκ' ό Χριστός ν' αναληφθών οι πόνοι μου, να πάν στα όρη, στα βουνά, και στα βαθείά λαγκάδια, και που καμπίνα δεν βαρεί και κόκορας δεν κράζει, εκεί που δεν ζυμώνουσε μικρού παιδιού κουλούρια.

Άφού πει τον έξορισμό αυτόν τρεις φορές, ρίχνει τά χάλια στη θάλασσα και άφύγει.

Για τό μουδίσιμα του ποδαριού στην Κεφαλλονιά λένε επίσης τον έξής έξορισμό :

Φεύγα μουδίσιμα καμμένο και πουλιό καταραμένο, σέρε πιάσ' την «βαρμμένη» (έγγυο), που μπορεί και σ' ύπομένει.

Όταν τέλος πιάσουν κανένα χρυσοκάθαρο τά κορίτσια, τον βάζουν έπάνω στο χέρι τους και λένε τους έξής στίχους :

Πέτα, πέτα, βασιλιά, βασιλιά χρυσολωρά, δείξε μου που θα παντρευτώ, στη χώρα τάχα ή στο χωριό.

Κατά τη διεύθυνση δέ που φ' ακολουθήση κατόπι πετώντας ό χρυσοκάθαρος, σιμπεριμένεται και τό μέρος, από τό όποιο θάρηη μια μέρα ό γαμπρός.

ΕΥΘΥΜΟΙ ΔΙΑΛΟΓΟΙ

Η ύπνηρέτρια έχει επιστρέψει από τό νεκροταφείο, όπου πιγαίνει συχνά κι' ανάβει ένα κερί στον τάφο των νεκρών συγγενών της.

—Πώς έχουν στην ύγεια τους οι...νεκροί ; Την ρωτάει ή κυρία της θέλονται να την ειρωνευθή.

—Πολύ καλά, κυρία... Τό...αυτό έπιθυμούν και δι' ήμάς !..

Σ' έστειλε σ' έμένα ό "Ερωτας τόσα όμοιο με τό βασιλόπουλο των όνειρων μου !..

"Ήσουν εκείνος που όνειροπολούσα και λαχταρούσα ! "Ήσουν εκείνος που περιμένα ! Και ήρθες... Άλλ' όταν ήρθες, ήμωνα πια ή μονή στη του θανάτου.

Μη με ξεχνάς δ... Άλλ' αν ή ανάμνησίς μου σου φέρνει πόνο και μελαγχολία, ξεχάσε με, ξεχάσε με δσομπαρές με γρήγορα.

